

Projekt: Gdańsk. Światowa Stolica Bursztynu

W zakresie promocji Gdańska jako centrum bursztynniczego opracowano w 2008 roku strategię rozwoju „Gdańska Delta Bursztynu” na podstawie konsultacji i warsztatów środowiskowych przeprowadzonych w 2007 roku. Wcześniej, w przyjętej 22 XII 2005 roku przez Radę Miasta „Strategii Rozwoju Gdańska do 2015 roku”, za jeden z celów strategicznych uznano wzmacnianie roli Gdańska jako Światowej Stolicy Bursztynu. Strategię „Gdańska Delta Bursztynu” opracowano ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Unii Europejskiej oraz budżetu państwa.

Projekt został zrealizowany przez Samorząd Województwa Pomorskiego i Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową przy współpracy z Urzędem Miejskim w Gdańsku. Strategia rozwoju „Gdańska Delta Bursztynu” wyznaczyła jako cel nadrzędny budowanie globalnego kapitału regionu i miasta w oparciu o bursztyn oraz podzieliła realizację w/w celu pomiędzy podmioty ze sfery komercyjnej i publicznej.

W wymiarze publicznym, skierowanym na lokalną społeczność przyjęto za zadanie maksymalizację korzyści wynikających z pozycji Gdańska jako Światowej Stolicy Bursztynu oraz rywalizację z innymi regionami i miastami pretendującymi do bycia światowym liderem w zakresie bursztynu.

Jeżeli chodzi o działania promocyjne realizowane w ramach projektu „Gdańsk - Światową Stolicą Bursztynu” to celem nadrzędnym jest budowanie globalnego kapitału miasta i regionu w oparciu o jedyną na świecie koncentrację firm, instytucji, organizacji zajmujących się obrotem i promocją bursztynu oraz wielowiekowe dziedzictwo kulturowe związane z bursztynem. Projekt realizowany jest konsekwentnie i wielopłaszczyznowo.

28 VI 2006 otwarto Muzeum Bursztynu (oddział Muzeum Historycznego Miasta Gdańska) w Zespole Przedbramia ulicy Długiej. Na każdym z pięter prezentowane są inne zagadnienia związane z bursztynem. Do najcenniejszych eksponatów należą obiekty z kolekcji Georga Laue, które powstały w Gdańsku w XVII - XVIII w. 28 VI 2006 roku z inicjatywy Prezydenta Gdańska Pawła Adamowicza powołano także Światową Radę Bursztynu, w której pracach uczestniczy kilkunastu specjalistów z całego świata, zajmujących się badaniem bursztynu, jego historii, właściwości i złożami. Rada spotyka się raz w roku. Zwykle posiedzenia mają charakter konferencji, podczas której poruszane są aktualne problemy branży bursztynowej. Od 2009 roku posiedzeniom Rady towarzyszy otwarte seminarium oraz bogato ilustrowana publikacja o objętości kilkudziesięciu stron, zawierająca streszczenia wystąpień członków Rady i zaproszonych gości.

W lutym 2007 roku Prezydent Gdańska powołał koordynatora ds. bursztynu, który odpowiada za kreowanie i realizację polityki promocyjnej miasta związanej z projektem „Gdańsk- Światową Stolicą Bursztynu” oraz za działania budujące wizerunek Gdańska jako Światowej Stolicy Bursztynu.

7 VII 2007 roku w Muzeum Bursztynu Prezydent Gdańska w obecności przedstawicieli środowiska bursztynników podpisał zarządzenie regulujące zasady dzierżawy terenów gminnych na potrzeby rozpoznania i wydobywania złóż bursztynu. To pierwsze od 35 lat rozwiązanie prawne umożliwiło legalne wydobycie surowca bursztynowego na terenach miejskich. W latach 2007-2010 Urząd Miejski w Gdańsku wydzierżawił 21 hektarów na cele z tym związane. Dzięki temu na rynek i do Muzeum Bursztynu trafił wyjątkowej urody bursztyn, radykalnie ograniczono jego nielegalne wydobycie na terenie Gdańska, zawieszono współpracę między bursztynnikami, urzędnikami, geologami, przedstawicielami policji oraz straży granicznej. W 2014 roku jedna z firm dzierżawiących tereny pod

rozpoznanie złóż bursztynu (Baltex) zamierza rozpocząć wydobywanie bursztynu na terenie Przeróbki, a jednostka miejska udostępni kolejne tereny na potrzeby poszukiwania złóż bursztynu.

Co trzy lata Prezydent Gdańska nominuje Ambasadora Bursztynu, którego rola polega m.in. na popularyzacji wiedzy o bursztynie, szlakach bursztynowych i Gdańsku. Pierwszym ambasadorem została Lidia Popiel (2007), polska fotografka i była modelka, po niej Monika Richardson, dziennikarka telewizyjna i radiowa (2010). Obie Panie połączyły zamiłowanie do bursztynu i przyjaźń. Razem wybrały się w podróż starożytnym szlakiem bursztynowym z Rzymu do Gdańska. Władze miasta, Związek Miast i Gmin Morskich oraz Port Lotniczy im. Lecha Wałęsy w Gdańsku pomogły zorganizować tę wyprawę. Książka ukazała się nakładem Świata Książki (Weltbild) w maju 2012 roku i towarzyszyła jej profesjonalna kampania promocyjna w ramach której popularyzowano wiedzę o bursztynie i Gdańsku - Światowej Stolicy Bursztynu (city light, wywiady w programach telewizyjnych, radiowych i kobiecych magazynach, promocje książki na targach, spotkania autorskie, liczne pozytywne recenzje). Skład i łamanie książki, jej druk i kampanię promocyjną całkowicie sfinansował wydawca. Książkę rekomendowali Magda Umer, Beata Tadla, Bogusław Linda i Wojciech Malajkat. Do końca 2013 roku sprzedano kilkadziesiąt tysięcy egzemplarzy tej książki. W latach 2013- 2015 honory Ambasadora Bursztynu pełni Kayah, jedna z największych gwiazd sceny muzycznej w Polsce, która w czasie swojej kariery otrzymała najważniejsze nagrody muzyczne w Polsce, w tym dla najlepszej wokalistki, kompozytorki, najlepszego utworu i albumu.

W 2009 roku wspólnie ze Związkiem Miast i Gmin Morskich oraz Muzeum Bursztynu w Gdańsku, przy wsparciu firmy Saur Neptun, Biuro Prezydenta ds. Promocji Miasta zrealizowało multimedialną, przenośną wystawę „Gdańsk - Światową Stolicą Bursztynu”, prezentującą na ponad 100 fotografiach zbiory Muzeum Bursztynu, biżuterię i naturalne okazy z kolekcji gdańskich bursztynników. W ramach ekspozycji można oglądać także wystawy „Nasz bursztyn”, przygotowaną przez Stowarzyszenie Twórców Form Złotniczych i „Trendbook”, prezentującą prace studentów ASP w Gdańsku. Wystawę uzupełniają multimedialne stacje edukacyjne, oferujące wirtualną wycieczkę po gdańskim muzeum oraz prezentacje pokazów z Gali Mody i Bursztynu Amberif. Do końca 2013 roku wystawę obejrzało kilkadziesiąt tysięcy mieszkańców Bremy, Nicei, Lyonu i Paryża oraz Grudziądz, Kalisza, Krakowa, Kruszwicy i Warszawy. W listopadzie 2010 roku została pokazana w Senacie RP w Warszawie. Uroczystego otwarcia w obecności kilkudziesięciu senatorów dokonali Marszałek Senatu Bogdan Borusewicz oraz Prezydent Gdańska Paweł Adamowicz.

Od 2009 roku w maju odbywa się w Gdańsku „Bursztynowy Tydzień”: organizowane jest Forum Miast Szlaku Bursztynowego, seminaria i wernisaże wystaw związanych z bursztynem oraz konferencje podsumowujące międzyszkolne konkursy wiedzy o bursztynie. „Tydzień” wieńczy Bursztynowa Parada na trasie Muzeum Bursztynu - Zielona Brama - Muzeum Bursztynu.

Od 2009 roku z inicjatywy Biura Prezydenta ds. Promocji Miasta organizowane są międzynarodowe warsztaty bursztynnicze. Ich podstawowym założeniem jest inspirowanie bursztynem zagranicznych projektantów biżuterii artystycznej. W pierwszej edycji uczestniczyli artyści z Niemiec, Holandii i Australii, w 2010 roku gościli w Gdańsku projektanci z Hiszpanii, w 2011 roku twórcy sztuki złotniczej z Włoch. W 2012 roku tajemnice Złota Północy z powodzeniem poznali projektanci z Belgii a w 2013 roku z Holandii. Warto nadmienić, że Gisbert Stach, uczestnik pierwszej edycji warsztatów, zdobył główną nagrodę w konkursie Amberif Design Award 2011. Dotychczas międzynarodowe warsztaty bursztynnicze realizowane były w ramach projektu Gdańsk - Światową Stolicą Bursztynu ze środków Biura Prezydenta ds. Promocji Miasta Urzędu

Miejskiego w Gdańsku przy współpracy z Krajową Izbą Gospodarczą Bursztynu. Przez dwa ostatnie lata dzięki działaniom konsorcjum „Bursztyn. Skarb Polski” warsztaty sfinansowało Ministerstwo Gospodarki ze środków Europejskiego Funduszy Rozwoju Regionalnego. Organizatorem warsztatów była w imieniu konsorcjum „Bursztyn. Skarb Polski” Krajowa Izba Gospodarcza Bursztynu. W zaproszeniu projektantów pomagały Galeria Sztuki w Legnicy, jeden z najważniejszych ośrodków promocji biżuterii artystycznej w Europie.

W 2013 roku idea warsztatów bursztyenniczych jako źródła inspiracji została również wprowadzona w świat polskich projektantów branż użytkowych. W kwietniu w Gdańsku odbyły się pierwsze warsztaty, w których uczestniczyli projektanci z firmy Zuo Corp (ubrania), Beza Projekt (wzornictwo użytkowe), Nick - Nack (ubrania), Zouza (torebki), Solo Femme i Marta Kuba (obuwie) oraz Agnieszka Maciejak (moda). Okazało się, że myślenie o bursztynie polskich projektantów branż użytkowych niewiele różni się od zagranicznych twórców form złotniczych. Obie grupy łączy jedno: zamiłowanie do naturalnych form bursztynu i ich zastosowania w wyrobie końcowym. Projektanci w ramach warsztatów wykonali buty, torebki, ubrania i elementy wystroju wnętrz z wykorzystaniem bursztynu, które trafią na aukcje charytatywne.

W 2013 roku w Warszawie z inicjatywy Biura Prezydenta ds. Promocji Miasta odbyły się także warsztaty dla stylistów magazynów kolorowych. Zainspirowanie uczestników bursztynem i prezentacja oryginalnego wzornictwa - to główne cele tego projektu. W efekcie powstały stylizacje z biżuterią zaprojektowaną przez gdańskich twórców. W warsztatach uczestniczyli styliści z takich magazynów jak Flesz, Glamour, Pani, Party. Życie Gwiazd i Viva oraz portali www.groszki.pl i www.kimono.pl.

W 2010 roku z inicjatywy Biura Prezydenta ds. Promocji Miasta Gdańska powstało wydawnictwo i wystawa „Trendbook” autorstwa dr Sławomira Fijałkowskiego, dziekana Architektury i Wzornictwa Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku, które systematyzują informacje konieczne do prognozowania trendów stylistycznych. Studenci IV i V roku Pracowni Projektowania Biżuterii ASP w Gdańsku, zrealizowali prototypy lub pierwowzory biżuterii z bursztynem w firmach i pracowniach Trójmiasta, prace prezentowano w ramach wystawy podczas największych na świecie targów Amberif i Ambermart oraz targów wzornictwa About Design w Gdańsku. Partnerami projektu są Akademia Sztuk Pięknych w Gdańsku i Krajowa Izba Gospodarcza Bursztynu. W tym roku ukaże się już czwarta edycja wydawnictwa Trendbook. Jego premiera zaplanowana jest na marzec 2014 roku.

W oparciu o strategię rozwoju „Gdańska Delta Bursztynu”, opracowaną przez Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową przy współpracy z koordynatorem Prezydenta Gdańska ds. bursztynu, skonsultowaną i przyjętą przez środowiska bursztyennicze w 2008 roku, władze miasta wspólnie z organizacjami branżowymi opracowują polską normę na bursztyn bałtycki i zasady certyfikacji surowca bursztynowego. Prace związane z opracowaniem normy zostaną zakończone w pierwszej połowie 2014 roku (obecnie ostateczny projekt normy jest poddany konsultacjom członków Komitetu Technicznego Polskiego Komitetu Normalizacyjnego). Jednocześnie Biuro Prezydenta ds. Promocji Miasta wspólnie z Fundacją Gdańską od 2009 rozwijają projekt promocyjny „Paszport Bursztynowy”. Wydawnictwo przypomina prawdziwy paszport i zawiera podstawowe informacje o bursztynie, porady konsumenckie dla miłośników wyrobów jubilerskich wraz z certyfikatami zakupu. Paszport w 2010 roku pojawił się w sklepach i galeriach Gdańska i Krakowa, w Kaliszu; uzyskał wyróżnienie Ministra Gospodarki za Najlepszy Wyrób Targów Złoto Srebro Czas 2010 w Warszawie.

Strategia rozwoju była także podstawą do napisania przez konsorcjum „Bursztyn. Skarb Polski” programu promocji branży bursztyenniczo - jubilerskiej w latach 2012-2015 jako

oferty zgłoszonej do przetargu ogłoszonego przez Ministerstwo Gospodarki. W skład konsorcjum weszły: Międzynarodowe Targi Gdańskie, Krajowa Izba Bursztynu, Międzynarodowe Centrum Targowe z Warszawy oraz S&A Spółka Akcyjna z Gdyni. Oferta konsorcjum została po uzupełnieniach zaakceptowana przez Ministerstwo Gospodarki i na mocy umowy wdrożona do realizacji. To efekt kilkuletnich starań środowisk związanych z bursztynem oraz władz miasta o umieszczenie branży jubilersko - bursztynniczej na liście branż promujących polską gospodarkę. Biuro Prezydenta ds. Promocji Miasta Urzędu Miejskiego w Gdańsku finansowało napisanie opracowania, które było podstawą oferty przetargowej do której przystąpiło konsorcjum. Ministerstwo Gospodarki przeznaczy prawie 7 milionów złotych na działania promocyjne. Ponadto firmy biorące udział w targach zagranicznych organizowanych w Monachium i w Vicenzie, Tucson, Las Vegas oraz w Hong Kongu otrzymują dofinansowanie w wysokości 75 procent kosztów kwalifikowanych, takich jak zakup powierzchni wystawienniczej, przejazdu i hotele. W ramach kampanii uzgodnionej z Ministerstwem Gospodarki konsorcjum organizuje m.in. światowy kongres bursztynu w Gdańsku, wizyty studyjne dziennikarzy na targi Amberif, misje wyjazdowe polskich firm oraz przyjazdowe zagranicznych kupców, kampanię w prasie konsumenckiej i na billboardach w Niemczech, Włoszech, Stanach Zjednoczonych i Chinach, międzynarodowe warsztaty bursztynnicze i projekt Trendbook oraz pokazy mody i biżuterii.

Upowszechniając wiedzę o bursztynie bałtyckim wśród młodego pokolenia, władze miasta organizują lekcje i międzyszkolne konkursy wiedzy, „Szkoła na bursztynowym szlaku” i „Bursztynowe impresje”. Wspierają wydawnictwa popularyzujące „złoto Północy”, takie jak „Rola Gdańska w badaniu inkluzji bursztynowych”(2010), katalogi „Nasz Bursztyn (2009)” i „Czas srebra, czas bursztynu”(2008), „Bursztyn. Poglądy Opinie t.2” (2010), „Bursztyn w dawnej literaturze”(2011), „Bursztyn w Polsce i na świecie” (2012), „Bursztyn nie tylko nad Bałtykiem” (2013). Tradycją stało się obdarowywanie gości odwiedzających Gdańsk prezentami dyplomatycznymi z bursztynem. Do tej pory otrzymali je m.in. Gunter Grass, Rod Stewart, Lura i Kylie Minogue oraz Jennifer Lopez.